

هیتت معارف جنگ
شاهیة سپهبد افلی سیکه شیرازی

گُمَجَن

نقش عشایر استان کرمانشاه در ۸ سال دفاع مقدس

نویسنده :

سرتیپ ۲ توپخانه ستاد جهانگیر جمیلی

سرشناسه	: جمیلی، جهانگیر، ۱۳۲۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: گمجن: نقش عشایر استان کرمانشاه در هشت سال دفاع مقدس / نویسنده جهانگیر جمیلی؛ [به سفارش] هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیادشیرازی.
مشخصات نشر	: تهران: ایران سبز، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۳۴۸ ص: مصور، جدول.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۷۶۰۷-۹۰-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا.
یادداشت	: نمایه.
عنوان دیگر	: نقش عشایر استان کرمانشاه در هشت سال دفاع مقدس.
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- عملیات گمجن.
موضوع	: ایلات و عشایر -- ایران -- کرمانشاهان.
شناسه افزوده	: ایران. ارتش. هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی.
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ ج۸/ک۸/۱۶۰۶ DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۸۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۹۹۱۶۶۴

نام کتاب: نقش عشایر استان کرمانشاه در ۸ سال دفاع مقدس

نویسنده: سرتیپ ۲ توپخانه ستاد جهانگیر جمیلی

نوبت/ سال چاپ: اول / ۱۳۹۱

شماره شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۶۰۷-۹۰-۲

شمارگان: ۲۰۰۰

ناشر: انتشارات ایران سبز - تهران

مرکز پخش: تلفن ۲۲ ۴۸ ۸۷ ۵۶ - ۲۲ ۴۸ ۸۶ ۵۰ - صندوق پستی ۱۷۱ - ۱۹۵۶۵

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

حق چاپ برای هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» محفوظ است

«از همه نگارندگان حوادث جنگ و همه کسانی که توان
انجام وظیفه در این مهم را دارند، درخواست می‌کنم از ثبت و
ضبط جزئیات این دوران غفلت نکنند و این گنجینه تمام
نشدنی را برای آیندگان به ودیعه بگذارند.»

امام خمینی (ره)

«می‌خواهم بگویم که این جنگ، یک گنج است. آیا
خواهیم توانست از این گنج استفاده کنیم؟ آن ۸ سال جنگ
بایستی تاریخ ما را تغذیه بکند.»

مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

همکاران:

سرטיפ استاد ناصر آراسته

بررسی نهایی

سرטיפ استاد سید حسام هاشمی

بررسی نهایی

سرטיפ استاد سید ناصر حسینی

بررسی نهایی

سرטיפ ۲ استاد نجاتعلی صادقی گویا

ویرایش و بررسی اولیه تانهایبی، امور فنی، آماده سازی، نشر

فرهاد فیاض

ویراستار

حامد خدمتی

صفحه آرایی

حمیدرضا خزاعی

طرح جلد

این کتاب را به:

ارواح پاک طیبه همه شهدای دفاع مقدس

شهدای گمنامی که حتی از نامشان گذشتند؛

جانبازان نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران؛

به ویژه شادروان امیر سرافراز سرتیپ پیاده ستاد محمود رستنی

و ۱۲۰۰ نفر شهدا و جانبازان و آزادگان گمنام عشایر غرب کشور

تقدیم می‌دارم.

معارف جنگ

«معارف جنگ» مجموعه‌ای از یافته‌ها، ذخایر و دست‌آوردهای جبهه‌های نبرد حق علیه باطل است که خداوند متعال به پاس فداکاری‌ها، ایثارگری‌ها و برکت خون شهدای والامقام، نصیب رزمندگان اسلام نموده و از سینه‌های جوشان آنها به سینه‌های پاک و تشنه نسل جوان انقلاب اسلامی منتقل می‌گردد.

سازمان افتخاری «هیئت معارف جنگ» از پاییز سال ۱۳۷۳، با تصویب حضرت امام خامنه‌ای و بنیانگذاری امیر سرافراز ارتش اسلام شهید سپهبد علی صیاد شیرازی و حمایت‌های مادی و معنوی مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا، این رسالت مهم را با روحیه متعالی بسیجی برعهده گرفته و مفتخر است که با الهام از کلام نورانی خداوند متعال مبنی بر «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ»، با صداقت و تلاش دسته جمعی در این وادی مقدس گام نهاده و این رسالت افتخار آمیز را که با گرایش «پژوهشی - فرهنگی - عملیاتی و آموزشی» شکل گرفته است ادامه دهد و در این راه امید به لطف و یاری خداوند متعال دارد.

شیوه کار هیئت معارف جنگ در گردآوری تجارب جبهه‌های نبرد بدین ترتیب بوده است که براساس زمان و مکان هر عملیات، جمعی از رزمندگان اسلام که در آن عملیات نقش مهمی را برعهده داشته‌اند، به منطقه عملیات عزیمت نموده و با یادآوری خاطرات خود در صحنه نبرد و برداشت‌های تحریری، صوتی و تصویری، مجموعه‌ای از حقایق و واقعیت‌های تلخ و شیرین را گردآوری نموده و در نهایت بعد از تطبیق آنها با مدارک و اسناد جبهه‌های نبرد در مسیر تدوین قرار داده‌اند.

آموزش معارف جنگ نیز از سال ۱۳۷۴ به صورت نظری و میدانی برای هر دوره از دانشجویان سال ۳ دانشگاه افسری امام علی (ع) نیروی زمینی و از سال ۱۳۸۲ برای کلیه دانشگاه‌های افسری ارتش جمهوری اسلامی ایران به اجرا در آمده و تا زمان نگارش این کتاب

بیش از ۱۹۳۰۰ نفر از فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های مزبور را در دو مرحله نظری و میدانی مورد آموزش قرار داده است.

هیئت معارف جنگ همچنین از سال ۱۳۸۸ آموزش کارکنان وظیفه در مقاطع تحصیلی فوق دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس و دکترا در مراکز آموزش وظیفه را پی ریزی نمود و این عزیزان در زمان آموزش مقدماتی و قبل از عزیمت به یگان‌های سازمانی خود به مدت ۱۶ ساعت آموزش معارف جنگ را در ساعات فوق برنامه طی نموده که تا زمان چاپ این کتاب بیش از ۱۰۰ هزار نفر از کارکنان وظیفه که فارغ‌التحصیل دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور می‌باشند، آموزش نظری معارف جنگ را فرا گرفته‌اند.

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیّاد شیرازی»

معرفی نویسنده

در سال ۱۳۲۶ در تهران متولد و پس از پایان تحصیلات ابتدایی و متوسطه و اخذ دیپلم ریاضی در سال ۱۳۴۶ وارد دانشکده افسری گردید. بعد از فارغ التحصیلی به رسته توپخانه اختصاص داده شد.

در طول خدمت دوره مقدماتی توپخانه و دوره عرضی پدافند هوایی و افسر رابط هوایی در نهاجا و «ش م ۵» و دوره عالی توپخانه را طی نمود. در سال ۱۳۷۰ موفق به طی دوره دانشکده فرماندهی و ستاد گردید.

در مشاغل سرپرست و معاون آتشبار، فرمانده آتشبار، افسر عملیات گمجن عشایری، جانشین فرماندهی گمجن عشایری، رئیس لجستیک پشتیبانی سماجا، رئیس رکن سوم لشکر ۵۸ تکاور ذوالفقار، سرپرست و معاون توپخانه لشگری و فرمانده توپخانه لشگری لشکر ۵۸ انجام وظیفه نموده است.

پس از طی دوره دافوس در معاونت عملیات و اطلاعات نزا و سپس در سمت مدیر سازمان معاونت طرح و برنامه نزا انجام وظیفه و پس از ۳۱ سال خدمت در سال ۱۳۷۸ به افتخار بازنشستگی نائل آمد.

فهرست

	پیام امام خمینی (ره) به عشایر پیشگفتار
۱۳	مقدمه
۱۵	فرمان امام جهت تشکیل گمجن
۱۹	ابلاغ مأموریت گمجن عشایر غرب کشور توسط قرارگاه مقدم نذاجا در غرب
۲۳	نقشه منطقه مسئولیت و نذاری به گمجن
۳۰	مراحل تشکیل گمجن شامل:
۳۳	تامین نیروهای عشایری و نظامی
۳۵	تسلیم عشایر
۳۵	جدول واگذاری سلاح به عشایر
۴۱	سازمان
۴۳	آموزش
۴۶	لجستیک و پشتیبانی
۵۴	عملیات مردم یاری توسط گمجن
۵۷	فرماندهی و مخابرات
۶۲	من گمجنی هستم
۷۲	نبرد در گیلانغرب واعزام گشتی رزمی در ۵۹/۷/۱۴
۷۴	توسعه پدافند داخلی و تامین خطوط مواصلات
۷۶	تصرف و اشغال پاسگاه ویران شده گهواره در منطقه ایل گوران و قلخانی (۱۳۵۹/۷/۲۰)
۷۸	تعویض تیم رزمی گروهانی گردان ۱۲۳ مکانیزه تیپ ۱ لشکر ۸۱ زرهی در بیونینچ و پاسسازی ارتفاعات دالاهو و مناطق پشت پاتاق (۱۳۵۹/۸/۸)
۸۱	استقرار پاسگاههای ژاندارمری زاوله و دوشمیان (۱۳۵۹/۸/۱۵)
۸۲	تشکیل پایگاه عملیاتی ده سرخ در منطقه ثلاث باباجانی (۱۳۵۹/۱۰/۱۲).
۸۳	تشکیل پایگاه در منطقه عمومی مله کبود، پالان و بزمیر آباد (۱۳۵۹/۱۰/۱۲)
۸۴	تخلیه پاسگاههای ژاندارمری دوشمیان و زاوله و تحویل به ژاندارمری تیر ماه ۱۳۶۰
۸۶	تصرف ارتفاعات گاری (۱۳۶۰/۴/۱۵)
۹۲	جدول استعداد نیرو در توسعه پدافند داخلی در سال ۱۳۶۰

- ۹۳ نقش هوا نیروز در توسعه پدافند داخلی
- ۹۵ عملیات آفندی و پدافندی
- ۹۷ تصرف و اشغال و پدافند از ارتفاعات بازی دراز قله ۱۰۰۸ و ۱۰۴۵ (۱۳۵۹/۹/۱۵)
- ۱۰۰ تصرف و اشغال قسمتی از ارتفاعات تنگ حاجیان (۱۳۵۹/۱۰/۱۴)
- ۱۰۴ عملیات آفندی بازی دراز طرح محسن (۶۰/۲/۲)
- ۱۰۶ شرکت در عملیات مطلع الفجر (۶۰/۹/۲۰)
- ۱۰۸ تعویض یک گردان ژاندارمری در گیلانغرب اواخر سال ۶۰
- ۱۱۱ جدول گسترش نیروهای گمجن در گیلانغرب و سرپل ذهاب از آغاز جنگ تا تیرماه ۱۳۶۲
- ۱۱۳ عملیات آفندی و پدافندی در منطقه نفت شهر و سومار
- ۱۱۶ عملیات مسلم ابن عقیل
- ۱۱۸ استقرار و پدافند از ارتفاعات گیسکه و کهنه ریگ (اواخر مهر ماه ۱۳۶۱)
- ۱۲۰ آزاد سازی بیش از ۱۵۰ کیلومتر مربع از خاک میهن اسلامی
- ۱۲۴ پدافند از جبهه‌ای به طول ۲۵ کیلومتر در جبهه نفت شهر و سومار (۱۳۶۲/۴/۷)
- ۱۲۶ جدول گسترش یگان‌های گمجن در منطقه نفت شهر از تیر ۱۳۶۲ الی ۱۳۶۵
- ۱۲۷ شرح عملیات‌های تعدادی از گشتی‌های رزمی گمجن
- ۱۳۸ عملیات تاخت گمجن عشایر غرب کشور در تاریخ ۱۳۶۳/۱۱/۲۲
- ۱۶۱ تحویل گمجن عشایر غرب کشور از طرف ستاد مشترک به نیروی زمینی در ۶۴/۱/۱۲
- ۱۶۴ فاجعه بمباران شیمیایی در تاریخ ۶۵/۱۰/۱۰
- ۱۶۸ تحویل گمجن به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در ۶۶/۱/۱۵
- ۱۷۰ جدول کل آمار نیروهای عشایری شرکت کننده در جنگ
- ۱۷۱ فهرست اسامی تعدادی از شهدا
- ۱۷۵ فهرست اسامی تعدادی از شهدا و جانبازان نظامی و عشایر
- ۱۸۷ سیمای تعدادی از شجاعان شهید و جانبازان
- ۱۹۳ فهرست اسامی تعدادی از آزادگان و مفقودین
- ۱۹۵ فهرست اسامی سران طوایف و سرگروه‌های عشایر سنجابی به منظور قدردانی
- ۱۹۶ فهرست اسامی سران طوایف و سرگروه‌های عشایر کلهر به منظور قدردانی
- ۱۹۷ فهرست اسامی سران طوایف و سرگروه‌های عشایر گوران و قلخانی به منظور قدردانی
- ۱۹۸ فهرست اسامی عشایر ممتاز

فهرست اسامی تعدادی از روحانیون و نظامیان و پزشکان مأمور به گمجن

۱۹۹

مشکلات گمجن

۲۰۳

نقش افسران، درجه‌داران و سربازان وظیفه در گمجن

۲۱۲

خاطرات سرتیپ ۲ فنی هوایی عباسعلی امیریان

۲۱۸

خاطرات سرهنگ جانباز مجتبی رضایی

۲۲۲

خاطرات سرهنگ پیاده راندارم غلامرضا امیری

۲۲۸

خاطرات بسیجی گمجن عبدالله رستمی که به درجه امیری در ارتش رسید

۲۳۰

بسیجی گمجن شهید اعظمی که به قائم مقامی فرماندهی سپاه صحنه رسید

۲۳۴

خاطرات سرهنگ بازنشسته دارای دودجلالی

۲۳۵

خاطرات سرهنگ محمد سلطانی

۲۴۰

خاطرات اولین روز جبهه نویسنده کتاب با شاهروان امیر رستمی

۲۴۲

خاطره‌ای از کمک‌های مردمی

۲۴۸

بمباران قرارگاه تاکتیکی گمجن در نفت شهر و امداد غیبی

۲۵۲

خاطره‌ای از یک تصمیم منطقی در لحظه‌ای حساس

۲۵۳

وفاداری عشایر

۲۵۴

صداقت و راستگویی عشایر

۲۵۷

گوشه‌ای دیگر از جنایات ارتش بعث عراق

۲۵۸

زندگی‌نامه سران عشایر که با گمجن همکاری نمودند

۲۵۹

برآورده شدن بزرگترین آرزو

۲۶۴

زندگی‌نامه فرمانده گمجن شادروان سرتیپ محمود رستمی

۲۶۸

سرانجام کاری و عاقبت گمجن عشایر غرب کشور

۲۷۴

خلاصه عملیات‌ها و فداکاری‌های گمجن در جنگ تحمیلی

۲۷۷

تعاریف و اصطلاحات

۲۷۹

جغرافیای استان کرمانشاه

۲۸۸

شناخت روحیات عشایر استان کرمانشاه

۳۱۴

۳۱۸	وضعیت مناطق مرزی قبل از تهاجم عراق
۳۲۱	شرح حوادث و فعالیت‌های اشرا ر و مهاجمان
۳۲۵	جدول آمار اقدامات ستیزه جویانه اشرا ر
۳۲۶	وضعیت گسترش لشکر ۸۱ زرهی در توسعه پدافند داخلی
۳۲۹	جدول مقایسه ای استعداد نیروهای ایران و عراق
۳۳۰	قرار داد سال ۱۹۷۵
۳۳۲	تهاجم به ایران و علل بسترقت محدود ارتش بعثی در نوار مرزی در آغاز جنگ
۳۳۷	بازدارندگی دشمنان از تهاجم به ایران
۳۳۹	منابع
۳۴۱	نمایه

سلام بر عشایر دلیر^۱

سلام بر عشایر دلیر ایران، سلام بر سلحشوران غیوری که در طول تاریخ اسلامی ایران پیوسته بر سر مرزها و در حاشیه کویرها و در دل کوهها و در پهن‌دشت صحراها و در هر نقطه عشایری دیگر از این کشور عزیز و پهناور، پیوسته سرسخت‌ترین مدافعان اسلام و میهن اسلامی را تشکیل داده و راه هرگونه توطئه‌ای را بر دشمنان اسلام بسته‌اید.

دروود بر شما عزیزانی که احیاناً سخت‌ترین شرایط اقلیمی و بیشترین کمبودها و محرومیت‌های زندگی را متحمل شده و دشواری‌ها را بر خود هموار ساخته‌اید، ولی نه تنها آلت دست بیگانگان و افراد خود فروخته و نوکران بی‌اختیار و فراری از ملت قرار نگرفته‌اید که همه آنان را از میان خود طرد کرده و بیرون رانده‌اید.

دروود بر شما شیرمردان و شیر زنانی که با بسیج عشایر و ارسال کمک‌های مالی و همکاری‌های دیگر، چه در خط مقدم جبهه و چه در پشت جبهه، موجبات دلگرمی رزمندگان دلیر ما را فراهم ساخته و پشتوانه محکمی برای جنگجویان و وسیله‌ای برای کشف و خنثی کردن توطئه‌های دشمنان ما گشته‌اید.

من از اینجا به شما عزیزان درود می‌فرستم و دست شما را به گرمی می‌فشارم و امیدوارم همچون گذشته سدی محکم و نفوذ ناپذیر در برابر دشمنان اسلام و وطن اسلامی خویش باشید، و محیط پاک و با صفای عشایری خود را از نفوذ تبلیغات زمر آگین و مسموم ناپاک و جیره‌خوار بیگانه‌پرست سالم نگه دارید و راه هرگونه توطئه‌ای را بر آنان ببندید و با هوشیاری کامل نقشه‌های خائنانه‌شان را نقش بر آب کنید. امید است خدای تعالی نیز شما را در پیمودن این راه مقدس یاری کرده و توفیق دهد و شما نیز در تمام مراحل زندگی هیچ‌گاه خدا را از یاد نبرید.

در خاتمه از مسئولان محترم مملکتی نیز می‌خواهم که در کنار مسئولیت‌های سنگین دیگری که دارند، هرچه بیشتر و سریع‌تر در رفع مشکلات و کمبودهای شما بکوشند و ان شاء الله تعالی با پایان گرفتن جنگ و بازسازی مناطق جنگی، رسیدگی به وضع شما عزیزان و رفع نابسامانی‌های شما را در اولویت قرار دهند.

۱. پیام امام راحل به شرکت کنندگان در اردوی عشایری، صحیفه امام جلد ۱۷ صفحه ۳۲۲ مورخه ۱۳۶۱/۳/۱۵

- مرنندی مهدی، سلیمانی داود، دفاع مقدس در اندیشه های امام خمینی (ره) صفحه ۲۰۰

به نام خدا

معنی «حب الوطن» فرموده پیغمبر (ص) است
جنبشی کن گر تورا ارث از پدر و ز مادر است
چون شهیدان از می فخرش لبالب ساغر است

هر که را مهر وطن در دل نباشد کافر است
هست ایران مادر و تاریخ ایرانست پدر
هر که بهر پاس عرض و مال و مسکن داد جان

ارتفاعات بازی دراز

از خون شهدای وطن در محل برخورد بمبها و گلوله‌های دشمن بعضی در ارتفاعات و
دشت‌های منطقه غرب کشور گل لاله روئیده و به ایران و ایرانی غرور و افتخار هدیه می نماید و
هر گلی بوی یک شهید همیشه جاوید را می دهد.